

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף נז

משנה: האומר על הפירות שלפניו 'קונם פירות האלו עלי', או שאמר 'קונם הן על פי', או שאמר 'קונם הן לפי' - אסור לו ליהנות אפילו בחילופיהן, כלומר גם אם הוחלפו הפירות הללו באחרים או שנמכרו, וכן אסור לו ליהנות מגידוליהן, כלומר שאם זרעו את הפירות הללו וגדלו מהם פירות אחרים הוא אסור אף בגידולים, לפי שהוא אסר את הפירות האלה ולא את סתם פירות העולם, והם נעשו עליו כהקדש שגם חילופיו וגידוליו אסורים.

אבל אם אמר על הפירות שלפניו 'קונם שאני אוכל ושאני טועם', מותר לו ליהנות בחילופיהן ובגידוליהן, לפי שהוא אסר על עצמו רק את האכילה והטעימה מהפירות האלה עצמם ולא את חילופיהן וגידוליהן (= שכשהוא אוכל וטועם את חילופיהם או גידוליהם הוא לא טועם את אותם פירות שאסר על עצמו באכילה וטעימה).

אמנם זה רק במין **שזרעו כלה** כגון חיטים ושעורים שהם נרקבים בקרקע לפני שצומח מהם גידול חדש, שכיון שהאיסור כלה לפני שצמחו הגידולים הרי שאין בגידולים את טעם הפרי, אבל במין שאין זרעו כלה כגון בצלים, אסור לו ליהנות אפילו מגידולי הגידולים, לפי שהם כמו גוף הפרי האסור (= שמעורב בהם גם מהפרי האסור).

האומר לאשתו וכו': דין זה מקביל לדין של הרישא, והמשנה חזרה וכתבה אותו ללמדנו שלא רק האומר 'קונם פירות האלו עלי' הפירות נאסרים כהקדש, אלא גם האומר 'קונם פירות של פלוני עלי' הם נאסרים כהקדש, בדומה לאוסר על עצמו את מעשה ידיה של אשתו.

שאת עושה איני אוכל עד הפסח, שאת עושה איני מתכסה עד הפסח: האומר לאשתו 'קונם מה שאת עושה שאיני אוכל עד הפסח' כלומר שאסר על עצמו את המאכלים שעושה עד הפסח, אם **עשתה** את המאכלים לפני הפסח מותר לו לאכול אותם לאחר הפסח, לפי שהוא אסר על עצמו את מעשה ידיה עד הפסח אבל הוא לא אסר על עצמו לעולם את מה שהיא עושה עד הפסח (= כלומר שמה שנדר 'שאת עושה איני

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

אוכל עד הפסח' כוונתו לאסור את מעשיה רק עד הפסח, ולא שכוונתו 'קונם מה שאת עושה' לעולם, והאיסור העולמי יחול רק על דברים שתעשי עד הפסח).

אבל אם אמר קונם **שאת עושה עד הפסח איני אוכל, ושאת עושה עד הפסח איני מתנסה**, מה שעשתה לפני הפסח אסור עליו לעולם, לפי שכוונתו 'קונם מה שאת עושה' לעולם, והאיסור העולמי יחול רק על דברים שתעשי עד הפסח.

שאת נהנית לי עד הפסח, אם הולכת את לבית אביך עד החג: האומר לאשתו לאחר חג הסוכות 'קונם מה שאת נהנית משלי עד הפסח - אם תלכי לבית אביך עד חג הסוכות (= הבא)', אם הלכה האישה לפני חג הפסח היא אסורה להנות משל בעלה עד הפסח, לפי שלא קיימה את התנאי, ולאחר הפסח מותרת ליהנות ממנו.

לאחר הפסח בבל יחל: ואם היא לא הלכה לבית אביה לפני הפסח אבל נהנתה מבעלה לפני הפסח, אם היא תלך לבית אביה לאחר הפסח הרי היא עוברת למפרע על הלאו של "לא יחל דְּבָרוֹ" על ההנאה שנהנתה מבעלה לפני הפסח.

שאת נהנית לי עד החג: האומר לאשתו לאחר חג הסוכות 'קונם מה שאת נהנית משלי עד חג הסוכות (= הבא) - אם תלכי לבית אביך עד חג הפסח', אם היא הלכה לפני חג הפסח הרי היא אסורה להנות משל בעלה עד חג הסוכות, אבל היא מותרת ללכת לבית אביה לאחר הפסח. [החידוש הוא שאנו לא אוסרים עליה ללכת לבית אביה כדי שתזכור שהיא אסורה להנות משל בעלה עד החג].

נמרא: ישמעאל איש כפר ימא: שהיה גר בכפר על יד הים, ויש אומרים שהוא איש 'כפר (ששמו) דימא' - העלה שאלה בידו (כלומר בפיו):

אדם שעקר בצל בשמיטה ונטע אותו בשנה השמינית (הדין הוא שבירק הולכים אחר זמן הלקיטה ולכן כשהוא נלקט בשביעית הוא קדוש בקדושת שביעית), ובשנה השמינית גדל הבצל והתרבה בכמות גדולה יותר מ'העיקר' שנעקר בשביעית, ויש בגידולים כמות שמבטלת את העיקר המועט ברוב (כדין ביטול ברוב בשאר איסורים - ע"פ הרא"ש), השאלה היא האם אנו אומרים שהחלק שהתרבה הוא היתר של שמינית, או שהחלק שהתרבה הוא המשך של 'העיקר' מהשביעית וקדוש בקדושת שביעית?

אתא לקמיה דרבי אמי: הלך רבי ישמעאל עם השאלה הזו לרבי אמי אבל לרבי אמי לא היתה תשובה. הלך לרבי יצחק נפחא והוא פשט לו מהמימרא הבאה - שהעיקר בטל ברוב הגידולים של עצמו:

בצל של תרומה: אדם שלקח בצל של תרומה ונטע אותו באדמה, והבצל גדל והתרבה עד שהחלק החדש התרבה על החלק הישן ('העיקר') – הדין הוא שהעיקר המועט בטל ברוב החדש, וממילא הבצל נהיה חולין. [אמנם הוא 'טבל' וצריך להפריש מעשרות מכולו, אפילו מהחלק העיקרי שהיה בעבר 'תרומה' משום שכאמור החלק הזה התבטל ברוב ונהפך לחולין חדשים].

שביק מר תרין ועביד כחד: האם אדוני עוזב שני אמוראים שאמרו להיפך, ונוקט כמו אמורא אחד שאמר את הנ"ל? הגמרא מבארת מי הם שני האמוראים:

ילדה שסיבכה בזקינה: נטיעה צעירה 'ילדה' שעדיין לא עברו עליה שלוש שנים והיא ערלה, שלקח אותה והרכיב אותה בנטיעה 'זקנה' שכבר אינה ערלה, ובשעת ההרכבה היו על הנטיעה הצעירה פירות, ולאחר ההרכבה הוסיפו הפירות יותר פי מאתיים ממה שהיו בתחילה – הפירות אסורים. מוכח מכאן שלא אומרים שהעיקר בטל בגידולים שלו!

בצל שנטעו בכרם: בצל שנטעו בכרם נאסר משום כלאי הכרם, ואם לאחר מכן נעקר הכרם ונשאר הבצל לבדו וגדל הבצל והתרבה על עיקרו – הבצל אסור משום שהגידולים היוצאים מהעיקר נחשבים כעיקר!

חזר רבי ישמעאל שוב לרבי אמי, ורבי אמי פשט לו את השאלה מהמימרא הבאה – שהעיקר כן בטל בגידוליו:

ליטרא בצלים: בצלים בכמות ליטרא שתיקן והפשיר מהם את המעשרות וזרע אותם שוב והם צמחו והתרבו – צריך לעשר אותם שוב לפי כל הכמות שבהם כולל 'העיקר' ואפילו שהוא כבר היה מעושר, משום שהעיקר בטל ברוב הגידולים שלו וממילא הכל נחשב לחולין!

הגמרא דוחה: אין ראייה מדיני מעשרות כי יתכן שלחומרא כן אומרים שהעיקר בטל בגידולים שלו אבל לא לקולא. כלומר מצד הדין הגידולים נחשבים כמו העיקר וממילא הם פטורים ממעשרות כמו שהוא עצמו פטור, אלא משום חומרא דרבנן הצריכו אותו לעשר את הכל שוב (ולכן אין כאן בעיה של 'מעשר מחיוב על הפטור' או 'מפטור על החיוב').